

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№4

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026
APREL

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

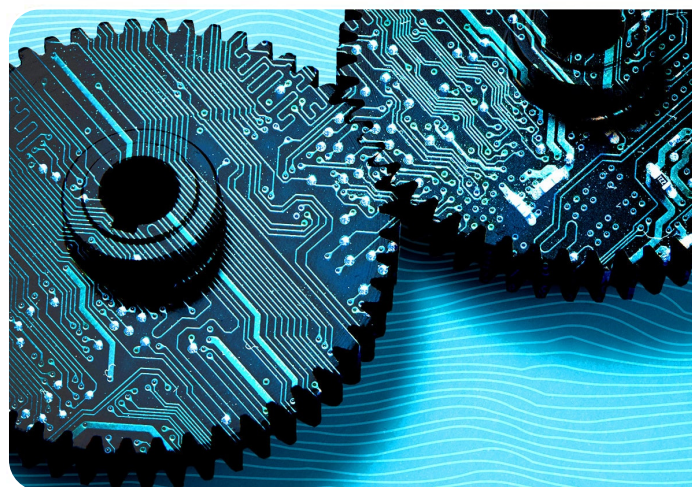
ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

STRATEGIC INTEGRATION OF BUSINESS PLANNING AND FORECASTING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	11
Sharipov K.A., Ismatullayev T.R.	
ВКЛАД БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ В СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МАХАЛЛЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН: МЕХАНИЗМЫ, ДИНАМИКА И СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ	21
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
BUDJET TASHKILOTLARIDA XARAJATLARNI REJALASHTIRISH VA MOLIVAVIY NAZORATNI TASHKIL ETISH.....	27
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
FERMER XO'JALIKLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDA SUBSIDIYA AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	32
Xakimov Zafar Ibragimovich	
IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA DAVLAT INNOVATSION VA INVESTITSION SIYOSATINING O'RNI	38
Xaydarova Yorqinoy Asqar qizi	
QURILISH SANOATIDA KORXONALARNI MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	44
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
ОСОБЕННОСТИ ВЫБОРА СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА	50
Абдуллаева Матлуба Нематовна, Акбаров Муфаррах Мухитдиновна	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ КОМПЛАЕНС-КОНТРОЛЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УЗБЕКИСТАНЕ	56
Халтурдиев Айтмурат Маратович	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ICHKI BELGILARI	64
Saatova Lolaxon Ergashevna	
INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA OZIQ-OVQAT KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH MEKANIZMLARI	71
Pulatov Abdullo	
MAJBURIY IJRO ETISH CHORALARINI TAKOMILLASHTIRISH: MILLIY VA XORIJIY TAJRIBA.....	76
Axmedov Zafarjon Zokirjon	
МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ЕЁ РЕАЛИЗАЦИИ НА ПРЕДПРИЯТИИ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ	80
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
KORPORATIV KORXONALARDA KAPITALNI BUDJETLASHTIRISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	85
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATSION MENEJMENTDA KOMMUNIKATSIYA VA TASHKILIY MOSLASHUVCHANLIKNING ROLI: O'ZBEKISTON SHAROITI MISOLIDA	92
Atamatov Abdusalil Salomovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING AHAMIYATI VA UNING SALOHİYATINI BELGILOVCHI OMILLAR	97
Qodirov Baxodir Tursunovich, To'rayev Qaxramon Zokirjonovich	

NAMANGAN VILOYATIDA AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA TADBIRKORLIK MUHITINI BAHOLASH	103
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	107
Davitova Shaxzoda Doniyor qizi	
ANALYSIS OF THE FORMATION OF MARKET DEMAND AND THE ESTABLISHMENT OF EQUILIBRIUM IN A MARKET ECONOMY	112
Kamilova Nargiza	
BO'LAJAK FIZIKA O'QITUVCHILARINI NANOTEXNOLOGIYA SOHASIDAGI BILIMLARNI TAQDIM ETISHGA VA O'QITISHGA TAYYORLASH METODIKASI	115
Sottarov Abdulvali Umirqulovich	
INTEGRATING AI INTO STRATEGIC MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	120
Uktamova Durdona Bakhtiyor qizi, Sultonali Umaraliyevich Mekhmonov	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA IJTIMOIIY HISOBOTLAR VA ULARNING AHAMIYATI	130
Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
SANOAT KLASTERINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI.....	135
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIGINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	140
Yangiboev Rustam Berdiyrovich	
MINTAQQA IQTISODIY O'SISH DRAYVERLARINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	145
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
ЭКОЛОГИЯ ТУРИСТА КАК МЕТОД СОЗДАНИЯ КОМФОРТНОЙ И УСТОЙЧИВОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ.....	149
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
BINO VA INSHOOTLARNI BARPO ETISHDA PREFABRIKATSIYALASHGAN HAMDA MODULLI QURILISH TIZIMLARINI AQLLI BOSHQARUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	152
Solijonov Javoxirmirzo Obidjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA AKSIYADORLIK TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	163
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O'ZBEKISTONDA KO'CHAT YETISHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	169
Abdufarmonov Farrux Faxriddinovich	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTGA YO'NALTIRILGAN QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI SIFATI VA XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQLIGI TAHLILI	174
Safarova Muxabbat Radjabovna	
TIJORAT BANKLARI DEPOZIT SIYOSATI VA DEPOZIT BAZASI DINAMIKASINING BANK LIKVIDLIGIGA TA'SIRI	178
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ISLOMIY MOLIYANING BANK TIZIMIGA INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR, IMKONIYATLAR VA TRANSFORMATSIYA YO'NALISHLARI	186
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
SAMARQAND VILOYATI SANOATINING HUDUDIIY TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI.....	190
Uralov Eliboy Omonovich	

DIVERSIFIKATSIYALASHUV ASOSIDA QURILISH TARMOG'I RIVOJLANISHINI KO'P OMILLI BOG'LANISHLAR ASOSIDA MODELLASHTIRISH.....	194
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	
ЩЕБЕНОЧНО-МАСТИЧНЫЙ АСФАЛЬТОБЕТОН В КИТАЕ: СОСТАВ, СВОЙСТВА, ИННОВАЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	201
Карабаев Абдужаббор Мелиевич, Занг Хайфей	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA SUBYEKTIV RISKNI SHAKLLANTIRUVCHI KOGNITIV OMILLAR VA ULARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI	205
Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov	
HOMILADOR AYOLLAR UCHUN MAXSUS KIIYIMLARNI LOYIHALASHDA ISTE'MOLCHILAR TALABLARINI O'RGANISH	211
D.Sattarova, U.Vakhidova, D.Madiyarovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI DAROMADLARIGA TA'SIR ETUVCHI STATISTIK INDIKATORLAR TIZIMINING METODOLOGIK ASOSLARI VA ULARNING TAHLILIIY IMKONIYATLARI	217
Atayev Jaxongir Erkinovich	
KICHIK BIZNES INVESTITSION KREDITLARINI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISH	221
M.O.Yuldoshova	
HUDUDNING "YASHIL IQTISODIYOT" ASOSIDA RIVOJLANISHINI TADQIQ ETISH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA BAHOLASH USULLARI	226
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SUV XO'JALIGI TIZIMIDAGI QAYTA TIKLANUVCHI HAVZALAR	231
To'rayev Rasul Nortoijevich, Seytov Aybek Jumabayevich, Uteuliyev Niyatbay Uteuliyevich, Haydarova Roziya Davronovna	
KORXONALAR IQTISODIY BARQARORLIGINING NAZARIY MODELLARI VA SINERGETIK YONDASHUV ASOSIDA BAHOLASH MEKANIZMLARI	236
Iminova Nargizaxon Akramovna	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA SIYOSATI VA QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELINI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	241
Abduvaliyev Sanjar Abdurahmonovich	
PAXTA VA MEVA-SABZAVOT YETISHTIRUVCHI FERMERLARDA TAVAKKALCHILIK XULQ-ATVORINING QIYOSIIY TAHLILI: ISTIQBOL NAZARIYASI ASOSIDA.....	249
Tadjiyev Abdusame Abduhamidovich	
ФОРМИРОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВОЙ СТРАТЕГИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ	253
Алиев Абдулазиз Исмаилович, Кахрамонова Азиза Шухрат кизи	
QQS TIZIMI SAMARADORLIGINI XALQARO INDIKATORLAR ASOSIDA BAHOLASH	259
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING INNOVATSION USULLARI	265
Tadjimirzayev Anvar Abduvoxidovich, Batirova Raxima Abdujabborovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEKANIZMINING AMALIY TAHLILLARI.....	273
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО СПРОСА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ В РОЗНИЧНОЙ ТОРГОВЛЕ УЗБЕКИСТАНА	280
Тен Марина Владимировна	
O'ZBEKISTON SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH DASTURLARINING IMPORT O'RNINI BOSISHDAGI SAMARADORLIGI TAHLILI	287
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

NEFT-GAZ LOYIHALARIDA DAVLAT VA INVESTOR MANFAATLARINI MUVOFIQLASHTIRISHNING FISKAL-BOJXONA MEXANIZMLARI.....	290
Mansurov Obid Zaynidinovich	
QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH INSTRUMENTLARI	296
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
QASHQADARYO VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TA'SIRI.....	300
Jahongir Ruziboyevich Qosimov, Narzullayeva Charos	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELINING SEKTORLAR KESIMIDAGI RISKLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	306
Norova Nozima Nabiyeвна	
AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARIDA BREND STRATEGIYASINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MODELLARI.....	312
Boboyev L Kadruxja Djuraxodjayevich	
HUDUD EKSPORT SALOHİYATINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA RCA INDEKSIDAN FOYDALANISH.....	318
Xurramov Ramazon Allayor o'g'li	
СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ БРЕНДОВ В АВТОМОБИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	325
Бобоев Л Кадрхужа Джураходжаевич	
HUDUDLARDA UY-JOY QURILISHI JARAYONINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI VA TAMOIYILLARI.....	331
Usmanov Mirumar Abdulla o'g'li	
OYNALI FASAD TIZIMLARINI MONTAJ QILISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	339
Inamov Boxodir Nizamovich, Ozodxo'jayev G'aybulla Sherzodxo'ja o'g'li	
KLASSIK SHIFRLASH ALGORITMLARINING XUSUSIYATLARINI NEYRON TARMOQ ORQALI O'RGANISH.....	344
Davlatov Mirzo-Ulug'bek Bobir o'g'li, Allanov Orif Menglimuratovich, Turdibekov Baxtiyor Baxodir o'gli	
АЛГОРИТМ АДАПТАЦИИ ПАРАМЕТРОВ СИСТЕМ ИДЕНТИФИКАЦИИ ДИНАМИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ.....	350
Сидиков Исамиддин Хакимович, Алимова Гулчехра Рахимжоновна, Ибрагимов Беговот Шералиевич	
ELEKTRON HUKUMATNING BARQAROR RIVOJLANISHI: QOZOG'ISTON VA O'ZBEKISTON TAJRIBASINING QIYOSIY TAHLILI.....	355
Umarova Durdona Abdumannabovna	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	360
Aminova Naima Umar qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJI VA UNI TARTIBGA SOLISHDA MUVOZANATLI REGULYATIV SIYOSAT YURITISH.....	365
Davlatov Ulug'bek Baxodirovich	
HUDUDIY SANOAT ISHLAB CHIQARISHNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI	370
Avliyaqulov Xudoyberdi	
O'ZBEKISTONDA AHOLINI UY-JOY BILAN TA'MINLASH DASTURLARIDA MAVJUD MUAMMOLAR.....	374
Xannarov Komiljon Karimovich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATINING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH VA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINI MOTIVATSIYALASHGA OID TEXNOLOGIYALAR	380
Bekmurodov Navruz Ergashevich	

FORECASTING AND PROMISING DIRECTIONS OF INNOVATIVE INDUSTRIAL AND INVESTMENT DEVELOPMENT IN THE KASHKADARYA REGION	393
Sattorov Shohruh	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПЫТАТЕЛЬНЫХ ЛАБОРАТОРИЙ НА ОСНОВЕ РАСШИРЕННОЙ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОЙ МОДЕЛИ С ВЕСОВЫМИ КОЭФФИЦИЕНТАМИ	400
Загидуллина Карина Рафаиловна	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ В РАЗВИТИИ ЖЕНСКОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА	405
Viktoriya Kan	
HUDUDLARDA SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH JARAYONLARINI STATISTIK BAHOLASH	410
Nizomov Maxmud Minovarovich	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПРАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ МЕТОДОЛОГИИ SWOT-АНАЛИЗА ПРИ ФОРМИРОВАНИИ КОРПОРАТИВНОЙ СТРАТЕГИИ	414
Махмудов Суннатжон Абдужаббор ўғли	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI BOSHQARUVI STRATEGIYALARINI SAMARALI TASHKIL ETISH	419
Ubaydullayev Muhammadjon Abdusamad o'g'li	
TRANSFORMATSION YETAKCHILIK VA XODIMLARNING INNOVATSION XULQ-ATVORI: KORPORATIV TASHKILOTLARDA EMPIRIK TADQIQOT	423
Alimov Bobirjon	
EKSPORTBOP QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI QIYMAT ZANJIRIDA LOGISTIKA XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	432
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li, G.M.Abdulxayeva	
ELEKTRON SAVDODA YASHIRIN IQTISODIY FAOLIYATNI QISQARTIRISHDA MOLIVAVIY NAZORAT MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH	437
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MAMLAKAT INNOVATSION FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLARNING NAZARIY VA USLUBIY TAHLILI	441
Azimov Bobir Fattohevich	
O'ZBEKISTON MAHALLIY BYUDJETLARINING O'ZIGA XOSLIGI VA UNING DAROMAD MANBALARINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMINING ROLINI OSHIRISH MASALALARI	445
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
DAVLAT OLIY TA'LIM MUASSALARIDA MOLIVAVIY MUSTAQILLIK SHAROITIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH VOSITALARI	450
Adizov Bobir Baxtiyorovich	
SIRKULAR IQTISODIYOT SOHASIDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	457
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ETNOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	462
Kunnazarova Orazxan	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA INVESTITSION FAOLLIK MEXANIZMI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	468
Asadova Shaxzoda Zabikhillo qizi	
MINTAQA IMIJI VA INVESTITSIYA OQIMLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	472
Ibodullayev Dilshod Ibragimovich	
INSON KAPITALI BARQAROR RIVOJLANISH MANBAI SIFATIDA	480
Alimova Oydin Baxtiyorovna	

STUDYING THE FACTORS INFLUENCING INNOVATIVE APPROACHES TO REGIONAL EXPORT EFFICIENCY	486
Qurbanov Feruz Baxramovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR JALB ETISH MEXANIZMLARI	491
Xakimov Akbar Anvarovich	
XORIJIY DAVLATLARDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB QUVVATLASHNING ILG'OR TAJRIBALARI VA ULARNI MAMLAKATIMIZDA QO'LLASH XUSUSIYATLARI	496
Rajapov Xayrulla Bekdurdievich, Atabayeva Mexribon Atabayevna	
ENHANCING LIQUIDITY MANAGEMENT EFFICIENCY IN JOINT-STOCK COMPANIES USING THE GEOMETRIC BROWNIAN MOTION (GBM) MODEL	503
Kurbonov Xayrilla	
ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ НАЛОГОВОЙ СИСТЕМЫ УЗБЕКИСТАНА	508
Тажибаева Кызларгул Ажиниязовна	
YOSHLAR BANDLIGI VA JINOYATCHILIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNI TAHLIL QILISH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	514
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ	520
Зарекеев Ажинияз Абатович	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ РАЗВИТИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	527
Некова Фатима Борисовна	
DAVLAT INVESTITSIYA SIYOSATINI MODERNIZATSIYA QILISH VA LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	533
Kenjaev Ikrom Ergashboevich	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSİYALARNING XALQARO AHAMIYATI	536
Siddikov Anvarbek Mamasoliyevich	

UDK 330.322:330.34:502.131.1

BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSİYALARNING XALQARO AHAMIYATI

Siddikov Anvarbek Mamasoliyevich

University of Business and Science,

"Moliya" kafedrasi katta o'qituvchisi

E-mail: anvarbek_siddiqov@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada yashil investitsiyalarning jahon mamlakatlari iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga ta'siri har tomonlama tahlil qilingan. Global iqlim o'zgarishi va ekologik muammolar kuchayib borayotgan sharoitda ekologik toza texnologiyalar va energiya samaradorligini oshirishga qaratilgan investitsiyalar dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada yashil investitsiyalarni jalb etishning asosiy yo'nalishlari, ularning bandlik darajasiga va innovatsion rivojlanishga ijobiy ta'siri yoritilgan. Shuningdek, yetakchi davlatlar tajribasi hamda yashil obligatsiyalarning rivojlanish tendensiyalari misolida yashil investitsiyalarni rag'batlantirish mexanizmlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: yashil investitsiyalar, barqaror rivojlanish, ekologik xavfsizlik, qayta tiklanuvchi energiya, yashil obligatsiyalar.

Abstract. This article comprehensively analyzes the impact of green investments on the sustainable development of the economies of countries around the world. In the context of intensifying global climate change and growing environmental problems, investments aimed at promoting environmentally friendly technologies and improving energy efficiency are becoming increasingly important. The article highlights the main directions of attracting green investments, as well as their positive impact on employment and innovative development. It also examines the mechanisms for promoting green investments through the experience of leading countries and the development trends of green bonds.

Keywords: green investments, sustainable development, environmental safety, renewable energy, green bonds.

Аннотация. В данной статье всесторонне проанализировано влияние зелёных инвестиций на устойчивое развитие экономики стран мира. В условиях усиления глобального изменения климата и экологических проблем инвестиции, направленные на развитие экологически чистых технологий и повышение энергоэффективности, приобретают особую актуальность. В статье освещены основные направления привлечения зелёных инвестиций, их положительное влияние на уровень занятости и инновационное развитие. Также на примере опыта ведущих стран и тенденций развития зелёных облигаций рассмотрены механизмы стимулирования зелёных инвестиций.

Ключевые слова: зелёные инвестиции, устойчивое развитие, экологическая безопасность, возобновляемая энергия, зелёные облигации.

KIRISH

Yashil investitsiyalar jahon mamlakatlarining barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Global iqlim o'zgarishi va ekologik tahdidlar kuchayib borayotgan sharoitda iqtisodiy hamda ekologik manfaatlarni uyg'unlashtirgan iqtisodiy o'sishning yangi modellariga o'tish zarur hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, yashil investitsiyalar iqtisodiyotning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlash, ekotizimlarni muhofaza qilish hamda fuqarolarning hayot sifatini yaxshilashga xizmat qiluvchi muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

BMT ma'lumotlariga ko'ra, dunyodagi karbonat angidrid chiqindilarining 40 % dan ortig'i energetika sektoriga to'g'ri keladi va bu ushbu sohani atrof-muhitga ta'siri yuqori bo'lgan asosiy manbalardan biri sifatida tavsiflaydi. Barqaror rivojlanishga intilayotgan mamlakatlar uglerod chiqindilarini kamaytirish hamda yashil energiya manbalariga o'tishga ustuvor ahamiyat qaratmoqda. Bu jarayon esa, avvalo, yashil investitsiyalarni faol jalb etish orqali samarali amalga oshiriladi [1].

Yashil investitsiyalar — atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirishga xizmat qiluvchi loyihalarni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirishga yo'naltirilgan moliyaviy investitsiyalardir. Bunday loyihalarga qayta tiklanuvchi energiya manbalari (quyosh, shamol, gidroenergetika), energiya samaradorligini oshirish, chiqindilarni qayta ishlash, barqaror qishloq xo'jaligi hamda ekologik qurilish yo'nalishlari kiradi [2].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Yashil investitsiyalar barqaror iqtisodiy rivojlanishning muhim omili sifatida UNCTAD, Jahon banki hamda boshqa xalqaro tashkilotlar tadqiqotlarida keng yoritilgan bo'lib, ularda ushbu investitsiyalarning ekologik xavfsizlikni ta'minlash, karbon chiqindilarini kamaytirish, yangi ish o'rinlari yaratish va innovatsion rivojlanishni jadallashtirishdagi ahamiyati asoslab berilgan [1; 3; 5].

Mahalliy tadqiqotlarda ham yashil investitsiyalarni rag'batlantirish, energiya samaradorligini oshirish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini kengaytirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan [2; 4; 8].

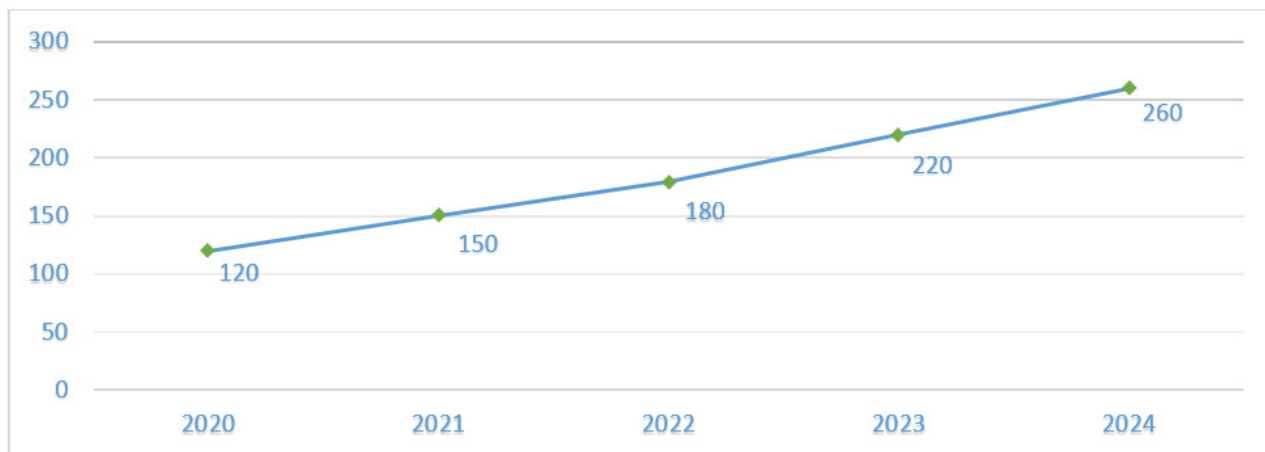
TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning bir qator usullaridan foydalanildi. Xususan, tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, statistik tahlil, mantiqiy umumlashtirish hamda grafik talqin usullari qo'llanildi. Tadqiqotning axborot bazasini xalqaro tashkilotlar, jumladan, BMT, Jahon banki, Global Commission on the Economy and Climate, shuningdek, ayrim mamlakatlarning energetika va ekologiya bo'yicha rasmiy hisobotlari tashkil etdi.

Yashil investitsiyalar dinamikasini tahlil qilishda ularning yillar bo'yicha o'sish sur'atlari, tarmoqlar kesimidagi tuzilmasi hamda mamlakatlar bo'yicha taqsimoti o'rganildi. Shuningdek, yashil investitsiyalarning bandlik, innovatsiya va iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini aniqlashda tavsifiy hamda qiyosiy tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqotda rivojlangan davlatlar tajribasi alohida ko'rib chiqilib, ularning amaliy natijalari umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

2020–2024-yillar oralig'ida dunyo bo'yicha yashil investitsiyalar hajmi 120 milliard dollardan 260 milliard dollarga yetib, 140 milliard dollarga yoki 116 foizga oshgan. Ushbu tendensiya ekologik xavfsizlikni ta'minlash, energiya samaradorligini oshirish, chiqindilarni kamaytirish hamda iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish borasida faol chora-tadbirlar amalga oshirilayotganini ko'rsatadi (1-rasm) [3].

1-rasm. Jahonda yashil investitsiyalarning yillar bo'yicha o'sishi (mlrd dollar)

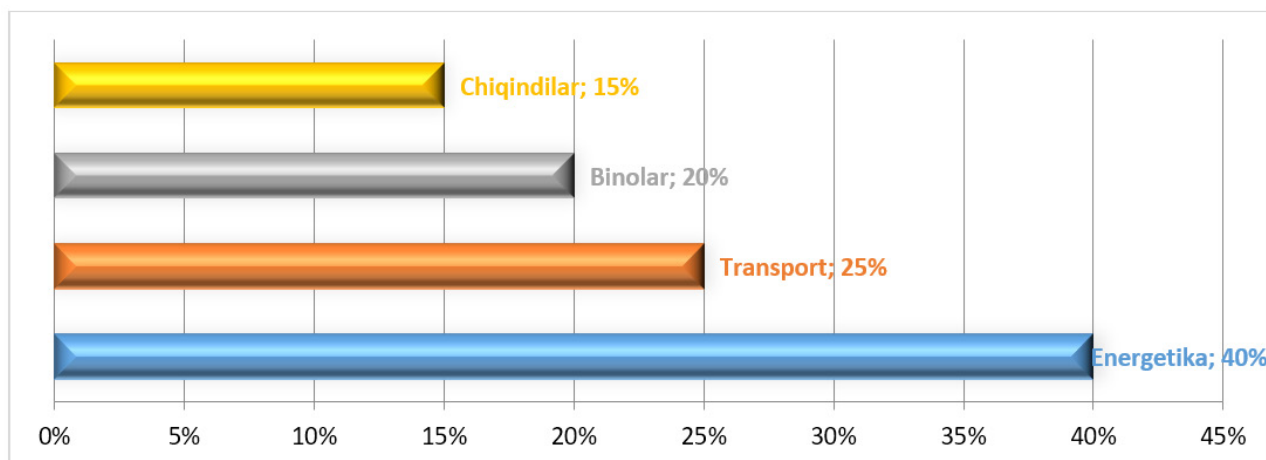
Yashil investitsiyalar nafaqat ekologik foyda keltiradi, balki yangi ish o'rinlarini yaratish, texnologik innovatsiyalarni rag'batlantirish hamda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi [4].

Yashil investitsiyalar barqaror rivojlanishning asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lgan past uglerodli iqtisodiyotga o'tishga xizmat qiladi. Ular qayta tiklanuvchi energetika, barqaror qishloq xo'jaligi hamda ekologik turizm kabi yangi sohalarda ish o'rinlari yaratadi. Bundan tashqari, bunday investitsiyalar qazib olinadigan energiya manbalariga bog'liqlikni kamaytirish va issiqxona gazlari chiqindilarini qisqartirish imkonini beradi. Bu esa iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish hamda atrof-muhit sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Jahon iqtisodiyotida yashil investitsiyalarning eng katta ulushi qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lib, bu ekologik toza energiya ishlab chiqarish ustuvor yo'nalish ekanligini ko'rsatadi. Investitsiyalarning chorak qismi ekologik toza transport infratuzilmasini (elektrotransport, jamoat

transporti, veloyo'laklar va boshqalar) rivojlantirishga yo'naltirilgan. Shuningdek, binolarni energiya tejankor qilish va yashil qurilish texnologiyalarini joriy etish sohasiga ham muayyan ulush ajratilgan bo'lib, bu issiqlikni tejash hamda kam uglerodli materiallardan foydalanishni anglatadi.

Chiqindilarni boshqarish, qayta ishlash va kamaytirishga qaratilgan investitsiyalar nisbatan kichik ulushni tashkil etsa-da, ushbu yo'nalish ham muhim ahamiyat kasb etadi (2-rasm).

2-rasm. Jahon iqtisodiyotida yashil investitsiyalar tuzilmasi

Diagramma yashil investitsiyalar asosan energetika (40 %) va transport (25 %) sohaslariga yo'naltirilganini ko'rsatadi. Bu esa uglerod chiqindilarini kamaytirish hamda ekologik barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan asosiy chora-tadbirlar aynan energetika va transport sohaslarida jamlanganligini tasdiqlaydi.

Hozirgi davrda global iqlim o'zgarishlariga qarshi kurashish hamda barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda yashil investitsiyalar muhim ahamiyat kasb etmoqda (1-jadval).

1-jadval. Yashil investitsiyalar hajmi bo'yicha mamlakatlarni taqqoslash

Mamlakatlar	Yillik hajmi (milliard dollar)	Asosiy yo'nalishlar
Germaniya	110	Energiya, transport
Xitoy	250	Energiya, binolar
AQSh	180	Transport, chiqindilar
Fransiya	90	Binolar, energiya

Jadvalda ko'rsatilganidek, yashil investitsiyalar hajmi bo'yicha Xitoy yetakchi o'rinda turib, yillik 250 mlrd dollar miqdorida asosan energetika va binolar sohasiga sarmoya kiritmoqda. AQSh (180 mlrd dollar) transport va chiqindilar yo'nalishiga e'tibor qaratayotgan bo'lsa, Germaniya (110 mlrd dollar) energetika va transportni modernizatsiya qilishga yo'naltirilgan siyosat olib bormoqda. Fransiyada esa (90 mlrd dollar) yashil investitsiyalar ko'proq binolar hamda energiya samaradorligini oshirishga yo'naltirilgan. Umuman olganda, barcha mamlakatlarda qayta tiklanuvchi energiya asosiy ustuvor yo'nalish sifatida ajralib turadi.

Yashil investitsiyalar nafaqat uglerod izini kamaytirishga xizmat qiladi, balki muhim iqtisodiy samaralar ham keltiradi. Global Commission on the Economy and Climate tadqiqotiga ko'ra, yashil iqtisodiyotga o'tish 2030-yilga kelib butun dunyo bo'ylab 65 million yangi ish o'rinlarini yaratish imkonini beradi [4].

Masalan, Germaniyada 2020-yilda qayta tiklanuvchi energetika sohasida 300 mingdan ortiq ish o'rinlari yaratilgan bo'lib, bu yashil investitsiyalarning mehnat bozoriga ijobiy ta'sirini tasdiqlaydi.

Daniya yashil texnologiyalar sohasida dunyoda yetakchi mamlakatlardan biri hisoblanadi. Mamlakat qayta tiklanuvchi energetikaga, xususan, shamol energetikasiga katta hajmda sarmoya kiritmoqda hamda 2050-yilga kelib uglerod neytralligiga erishishni maqsad qilgan. AQShda Tesla va Google kabi yirik kompaniyalar ham yashil texnologiyalarga faol investitsiya kiritmoqda. Bugungi kunda Daniyada ishlab chiqarilayotgan elektr energiyasining 50 % dan ortig'i shamol turbinalariga to'g'ri keladi va mamlakat o'z texnologiyalarini jahon bozoriga faol eksport qilmoqda [6].

Xitoy quyosh panellari ishlab chiqarishda yetakchi o'rinni egallaydi. 2023-yilda Xitoy quyosh energetikasini rivojlantirishga 100 mlrd dollardan ortiq sarmoya kiritgan bo'lib, hozirda global quyosh panellari ishlab chiqarishning qariyb 40 % ini tashkil etadi [7].

AQShda Tesla elektr transport vositalari va qayta tiklanuvchi energetika yo'nalishida faol investitsiya siyosatini olib bormoqda. 2024-yilda kompaniya quyosh panellari ishlab chiqarishni kengaytirayotganini e'lon qildi, bu esa yashil texnologiyalarning global iqtisodiyotdagi ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi.

Davlatlar yashil investitsiyalarni soliq imtiyozlari, subsidiyalar hamda ekologik toza loyihalar uchun grantlar orqali rag'batlantirishi mumkin. Bundan tashqari, yashil tashabbuslarni qo'llab-quvvatlaydigan shaffof va barqaror qonunchilik muhitini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, ekologik loyihalarga investitsiyalarni jalb qilish vositasi sifatida "yashil obligatsiyalar"ni joriy etish muhim mexanizmlardan biri hisoblanadi. 2023-yilda yashil obligatsiyalar hajmi rekord darajadagi 450 mlrd AQSh dollariga yetdi, bu investorlarning ekologik loyihalarga qiziqishi ortib borayotganidan dalolat beradi.

Dunyo bo'ylab davlatlar yashil investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini faol rivojlantirmoqda. Bunga Yevropa Ittifoqi misol bo'la oladi. Ushbu tashkilot 2020-yilda barqaror iqtisodiyotni rivojlantirish, jumladan, energetika, transport va infratuzilmaga investitsiyalarni kengaytirishga qaratilgan "Yevropa yashil kursi" dasturini tasdiqlagan bo'lib, unda 1 trillion yevrodan ortiq mablag' yo'naltirilishi nazarda tutilgan. AQShda ham yashil texnologiyalarga investitsiya kirituvchi kompaniyalar uchun turli soliq imtiyozlari taqdim etilmoqda.

Yashil investitsiyalarning ko'plab afzalliklariga qaramay, ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, yashil loyihalarni amalga oshirish uchun boshlang'ich xarajatlarning yuqoriligi investitsiyalarni jalb qilish jarayonini murakkablashtirishi mumkin, ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlarda. Shuningdek, ayrim hududlarda yashil texnologiyalarni qo'llab-quvvatlovchi infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi ularning joriy etilish sur'atlariga ta'sir ko'rsatadi.

Yashil investitsiyalarning istiqbollari yuqori bo'lishiga qaramay, ayrim tizimli muammolar dolzarbligicha qolmoqda. Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, rivojlanayotgan mamlakatlarda 1,3 milliarddan ortiq aholi barqaror energiya manbalaridan foydalanish imkoniyatiga ega emas. Bu esa mazkur hududlarda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish zaruratini yanada kuchaytiradi. Shu bilan birga, yashil texnologiyalarning yuqori boshlang'ich xarajatlari hamda malakali kadrlar yetishmasligi ushbu yo'nalishda e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan muhim omillar hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yashil investitsiyalar mamlakatning barqaror rivojlanish strategiyasining ajralmas qismi hisoblanadi. Ular nafaqat ekologik xavfsizlikni ta'minlashga, balki iqtisodiy farovonlikni oshirishga ham xizmat qiladi, yangi ish o'rinlari yaratadi hamda fuqarolarning hayot sifatini yaxshilaydi. Ekologik barqaror texnologiyalarga katta hajmda sarmoya kiritayotgan mamlakatlar qisqa va uzoq muddatli istiqbolda sezilarli afzalliklarga ega bo'ladi. Biroq, yashil investitsiyalarni samarali amalga oshirish uchun mavjud muammolarni bosqichma-bosqich bartaraf etish hamda tegishli infratuzilma va qonunchilik bazasini izchil rivojlantirish zarur [8].

Yashil investitsiyalarni samarali rag'batlantirish uchun kompleks yondashuv va strategiyalarni ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi. Jumladan, ekologik toza texnologiyalarni qo'llab-quvvatlovchi qonunchilik choralarni kuchaytirish, uzoq muddatli investitsiyalar uchun barqaror moliyaviy muhitni shakllantirish lozim. Shu bilan birga, yashil loyihalarga sarmoya kiritish nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish nuqtai nazaridan, balki iqtisodiy samaradorlik jihatidan ham foydali ekanligi Daniya, Xitoy va AQSh tajribasi orqali tasdiqlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. UNCTAD. (2021). *World Investment Report: Investing in Sustainable Recovery*. New York va Geneva: United Nations.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori PQ-187-son. (2022). *Yashil iqtisodiyotga o'tishni jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida*. <https://lex.uz/docs/-5933935>
3. Jahon banki. (2023). *State and Trends of Carbon Pricing 2023*. Washington, DC: World Bank Group.
4. Yusupova, D. (2022). "Barqaror rivojlanishda ekologik investitsiyalar strategiyasi". *Fan va taraqqiyot* jurnali, № 4, 65–70-betlar.
5. Global Commission on the Economy and Climate. (2018). *Unlocking the Inclusive Growth Story of the 21st Century*. Washington, DC.
6. Daniya Energetika Agentligi. (2021). *Danish Climate and Energy Outlook 2030*. Copenhagen.
7. Xitoy Energetika Boshqarmasi. (2023). *China Renewable Energy Development Report 2023*. Beijing.
8. Karimov, S., Tojiboyev, A. (2023). "Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsiyalarning roli". *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar* jurnali, № 2, 48–53-betlar.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100